

רצונו לשמה, ויכוין בו ברצון של הסתכלות בכבוד רבנו, כמי שלא יודע לסבר סברא, שהרי ברצון תלוי הדבר לשמו. ובמעשה שלמטה לשמו, מתעלה המעשה למעלה ומתתקן פראוי. כמו זה במעשה של הגוף נתקן מעשה הנפש באותו הרצון, שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה את הלב והרצון של האדם, ואפלו כך, אם אין שם רצון של הלב, שהוא עקר הכל, על זה התפלל דוד ואמר, (תהלים ז) ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו'. שהרי אין כל אדם חכם לשים רצון ולב לתקן הכל ויעשה מעשה של מצוה. על זה התפלל תפלה זו - ומעשה ידינו כוננה עלינו.

מה זה כוננה עלינו? כוננה והתקן תקינה למעלה פראוי. עלינו, אף על גב שאיננו יודעים לשים הרצון, אלא המעשה לבדו. מעשה ידינו כוננהו, למי? לאותה דרגה שצריך להתקן. כוננהו, את מי? בחבור אחד באבות, להיות מתקן בהם במעשה הזה פראוי. השלמה מההשמטות (סימן ט ז)

(נמצא בספר ישן)

גורסים בזה, מי שאחוז בתורה, סומכת אותו ומחזיקה אותו על ירכו שלא יטה לימין ולשמאל. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה לגלות להם סודות עליונים, עליהם פתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'.

ובא ראה, פאשר נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל, רשם אותה בסוד השם הקדוש. אמר (שמות כ) אנכי ה' אלהיך - בסוד החסד שאברהם אחוז בה, וכנגדו מצוות עשה, וסוד זה הצווי

לשמה, ויכוין ביה, ברעותא דאסתכלותא ביקרא דמריה, כמאן דלא ידע למסבר סברא, דהא ברעותא תליא מלה לשמה. ובעובדא דלתתא לשמה, אסתלק עובדא לעילא, ואתתקן בדקא יאות.

בגוונא דא, בעובדא דגופא, אתתקן עובדא דנפשא, בההוא רעותא. דהא קדשא בריך הוא בעי לבא, ורעותא דבר נש. ואפילו הכי, אי לא תמן רעותא דלבא דאיהו עקרא דכלא, על דא צלי דוד ואמר, (תהלים ז) ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו'. דהא לית כל בר נש חפים, לשואה רעותא ולבא, לתקנא כלא ויעביד עובדא דמצוה. על דא צלי צלותא דא, ומעשה ידינו כוננה עלינו.

מאי כוננה עלינו. כוננה, ואתקין תקינה לעילא בדקא יאות. עלינו, אף על גב דלית אנן ידעי לשואה רעותא, אלא עובדא בלחודוי. מעשה ידינו כוננהו. למאן. ליההוא דרגא דאצטריך לאתתקנא. כוננהו, בחבורא חדא באבהו, למהוי מתתקנא בהון, בהאי עובדא, בדקא יאות.

השלמה מההשמטות (סימן ט ז) נמצא בספר ישן)

גרסינן בזוהר, מאן דאחיד באורייתא, סמכא ליה ומחזיקה ליה על ירכוי, דלא יסטי לימינא ולשמאלא. זפאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא יהב לון אורייתא לגלאה לון רזין עלאין. עלייהו כתיב (דברים ד) ואתם הדבקים בני' אלהיכם וגו'.

ותא חזי, פד יהיב קדשא בריך הוא אורייתא לישראל רשים לה ברזא דשמא קדישא. אמר (שמות כ) אנכי יי אלהיך, ברזא דחסד אברהם אחיד בה, ולקבליה מצות עשה ורזא דא תפקידתא קמיינתא דפקיד קדשא בריך

הוא לאברהם, מצות עשה

ראשון שצנה הקדוש ברוך הוא את אברהם, ומצות עשה היתה, שכתוב (בראשית יב) לך מארצה ומשום כך חשבון מצוות עשה רמ"ח, כחשבון אברהם.

לא יהיה לך אלהים אחרים וגו' (שמות ב) - בסוד הגבורה שאחוז בה יצחק, שכל אלו אלהים אחרים ואלו השרים הממנים - מצדו יניקתם, וכן עשו וכל אלו הממנים שלו. שהרי יצחק אחוז במצות לא תעשה, והצווי הראשון שלו מצות לא תעשה היתה, שכתוב (בראשית כו) אל תרד מצרימה.

ומצות לא תעשה מצד של הדין באה, שהרי מענישים לו לכן אדם כאשר עובר עליה. ומשום כך חשבון מצוות לא תעשה בסוד שדרגה שלו בסוד של שס"ה, כנגד ימות החמה שמאיר מצד הגבורה. זהו שכתוב (שופטים ה) כצאת השמש בגברתו.

לא תשא - בסוד הגבורה, שתפארת שנקרא אמת, ונקרא בה יעקב שלם ויונק שני חלקים - מצוות עשה ומצוות לא תעשה. זהו שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם ישב אהלים. ועולה לכל החדדים - לרחמים ולדין, למצוות לא תעשה ולמצוות עשה. ונקרא שלם משום ששבועה משלם באה.

ועל זה בסוד של עשה ולא תעשה. וכמו שהיא לא תעשה כאשר היא לשקר, כך היא מצות עשה כאשר היא באמת, שכתוב (ירמיה ד) ונשבעת חי ה' באמת במשפט ובצדקה, וכתוב (דברים י) ובשמו תשבע.

זכור את יום השבת לקדשו (שמות ב) - בסוד הברית, שהוא יסוד שאחוז בו יוסף. ועל זה נקרא שבת, שהרי יוסף נקרא כל, שכל ענג ותפנוקים יוצא ממנה לקים העולמות כלם (בלם). ועל זה שבת - כללות (כלל) של עשה ולא תעשה, משום

הזה. דכתיב (בראשית י"ב) לך מארצה ובגין כך חשבון מצות עשה רמ"ח כחשבון אברהם.

לא יהיה לך אלהים אחרים וגו'. (שמות ד) ברזא דגבורה דאחיד בה יצחק, דכל אינון אלהים אחרים ואינון סרכין ממנון מסטריה ינקין, וכן עשו וכל אינון ממנון דיליה. דהא יצחק במצות לא תעשה אחיד. ותפקידתא קמיינתא דיליה, מצות לא תעשה הוה, דכתיב (בראשית כ"ו) אל תרד מצרימה.

ומצות לא תעשה מסטרא דדינא קא אתי, דהא מענישין ליה לפר נש פד עבר עלה. ובגין כך חשבון מצות לא תעשה ברזא דדרגא דיליה ברזא דשס"ה לקבל יומין דשמשא דנהיר מסטרא דגבורה. הדא הוא דכתיב (שופטים ה) כצאת השמש בגבורתו.

לא תשא ברזא דגבור"ה, דתפארת דאקרי אמת ואיקרי בה יעקב שלימא ויניק תרין חולקין, מצות עשה ומצות לא תעשה. הדא הוא דכתיב (בראשית כ"ה) ויעקב איש תם יושב אהלים. ועאל לכל סטרין לרחמי ולדינא, למצות לא תעשה ולמצות עשה. ואיקרי שלים בגין דשבועה משלמא אתיאי.

ועל דא ברזא דעשה ולא תעשה. וכמה דאיהי לא תעשה כד איהי לשקרא הכי איהי מצות עשה כד איהי באמת. דכתיב (ירמיה ד) ונשבעת חי יי באמת במשפט ובצדקה וכתוב (דברים י) ובשמו תשבע.

זכור את יום השבת לקדשו, (שמות ב) ברזא דברית, דהוא יסוד דאחיד ביה יוסף.

ועל דא אקרי שבת, דהא יוסף כל אקרי, שבת נמי כ"ל דכל ענוגא ותפנוקא נפיק מגיה

שאחוז בו יוסף. ועל זה נקרא שבת, שהרי יוסף נקרא כל, שכל ענג ותפנוקים יוצא ממנה לקים העולמות כלם (בלם). ועל זה שבת - כללות (כלל) של עשה ולא תעשה, משום